

HATAY POLİS MESLEK YÜKSEK OKULU ÖĞRENCİLERİNİN CİSEL YOLLA BULAŞAN HASTALIKLARA İLİŞKİN BİLGİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Sabahattin Ocak*

Dr. Ebru Turhan**

Dr. Meryem Çetin***

*Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi

Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

**Antakya Devlet Hastanesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

***Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi

Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

Özet

Bu çalışma, 2006-2007 öğretim yılında Hatay Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgilerini belirlemek ve bu öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgileriyle ilişkili sosyo-demografik faktörleri incelemek amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı türde olan bu araştırmada, okuldaki 572 öğrenciden %43'üne konu ile ilgili bir anket uygulandı. Katılımcılar tarafından en fazla bilinen hastalık HIV/AIDS olarak bulunmuştur (%94.7). Hepatit B ve C (%49,4) ikinci sırada bilinirken, sıfızlı sadece katılımcıların %32'si tarafından bilinmiştir. Öğrenciler cinsel yolla bulaşan hastalıklar ile ilgili bilgileri %30,4 görsel ve yazılı medyadan, %11,3 okuldan aldığılarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim durumu ile bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Anne ve babanın öğrenim düzeyi ortaokul üstünde olan öğrencilerin bu konudaki bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada ulaşılan bulgular, gençlerin ve ailelerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda örgün ve yaygın eğitim kapsamında planlı bir eğitimden geçmelerini öngörmektedir.

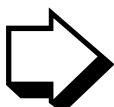
Anahtar kelimeler: Cinsel yolla bulaşan hastalıklar, üniversite öğrencileri, bilgi düzeyi, sosyo-demografik faktörler.

Summary

This study was done to determine the knowledge of sexually transmitted diseases of the students at the Hatay Police Vocational High School in Turkey in the 2006-2007 educational period and to examine the socio-demographic factors which correlated with their knowledge about these diseases. It is a descriptive study. A questionnaire about the subject was given to 43% of the total population in this school. HIV/AIDS was the best known sexually transmitted diseases (94.7%) , and the hepatitis B and C was second (49,4%) but syphilis was only known 32%. The students stated that what they learned about sexually transmitted diseases was through television and newspaper (30.4%), schools (11.3%). It was found that there was a statistically significant difference between the level of knowledge of the student and the level of education of his/her mother and father ($p<0,05$). The levels of knowledge of the students go up when their mothers and fathers have an education higher than eight years. In view of the data which have been accessed by means of this research, it is suggested that the young and their families should have to be subjected to a planned education with respect to the sexual transmitted diseases.

Key words: Sexually transmitted diseases, university students, level of knowledge, socio-demographic factors.

Dünya Sağlık
Örgütü'nün
yıllık
raporlarına
göre, tüm
dünyada yılda
tahmini 333
milyon kişi
yeni CYBH'a
yakalanmakta
ve bunların en
az
111 milyonu
25 yaş
altındaki
gençlerde
görülmektedir.

Giriş

Cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBH) tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemli sağlık sorunlarından birisidir (1). CYBH önemli morbidite ve mortaliteye neden olmaktadır (1,2). Son yıllarda CYBH'ların görülme sikliğinin arttığı gözlenmektedir. Bu artışa cinsel olgunluk yaşıının küçülmesi, evlilik öncesi cinsel ilişkinin yaygınlaşması önemli katkıda bulunmaktadır (1,2). Cinsel yolla bulaşma özelliği olan 25'den fazla mikroorganizma bilinmektedir. Her türlü cinsel temas CYBH için en önemli bulaş yoludur.

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) yıllık raporlarına göre, tüm dünyada yılda tahmini 333 milyon kişi yeni CYBH'a yakalanmakta ve bunların en az 111 milyonu 25 yaş altındaki gençlerde görülmektedir (1,3). DSÖ dünyada 250 milyon kişinin gonore, 50 milyon kişinin de sifiliz ile infekte olduğunu tahmin etmektedir (2,4). DSÖ Aralık 2005 verilerinde, dünyada ortalama 40.3 milyon HIV infekte kişi olduğu, 2005 yılında AIDS'den 3.1 milyon kişinin hayatını kaybettiği ve 4.9 milyon kişininde HIV ile infekte olduğu bildirilmektedir. T.C. Sağlık Bakanlığı Aralık 2005 verilerine göre, ülkemizde 2254 HIV/AIDS hastası olduğu ve 2005 yılında 332 yeni vaka tespit edildiği bildirilmektedir. (6).

CYBH'in çoğu belirti ve bulgu vermeden seyrettiğinden hasta kişilerin saptanması zordur. Tedavi edilmemiş CYBH yıllar sonra oluşturdukları önemli sağlık sorunlarıyla karşımıza çıkmaktadır. Bu sağlık sorunlarının çözümlenmesi çok daha pahalı ve güçtür. Erken dönemlerde gençlerin CYBH konularında eğitilmesi, önlemlerin alınması ve bu hastalıkların zamanında tanınarak tedavi edilmesi toplum sağlığı açısından son derece önemlidir (1,7).

Bu araştırmada, Hatay Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin CYBH'a ilişkin bilgilerinin değerlendirilmesi ve bunlara etki eden sosyo-demografik faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntemler

Bu çalışma, Hatay Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin CYBH'a ilişkin dü-

şünceleri ile bu hastalıkların belirtileri, bulaşma ve korunma yolları konusundaki bilgilerini değerlendirmek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2006-2007 öğretim yılında Hatay Polis Meslek Yüksek Okulu'da okuyan 572 öğrenci oluşturmaktadır. Evrenin %43'ü alınlara örneklem 245 öğrenciden oluşması planlanmıştır. Araştırma kapsamında verilerimiz 2006 yılının Kasım ayı içerisinde toplanmıştır. Araştırma için kurum izni alınmıştır. Anket uygulaması, öğrencilerin birbirleri ile bilgi alışverişini engellemek amacıyla derslere girilerek yapılmıştır. Ders esnasında öğrencilere çalışma konusu ile ilgili bir açıklama yapıldıktan sonra, anket uygulaması yapılmıştır. Tüm öğrenciler çalışmaya katılmayı kabul etmiştir. Anket formları, gözlem altında öğrencilerin kendileri tarafından doldurulması sağlandıktan sonra hemen toplanmıştır.

Anket formu toplam 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine yönelik sosyo-demografik bilgiler ile CYBH'a ilişkin düşüncelerini içeren sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde, öğrencilerin CYBH ile ilgili bilgi düzeylerini değerlendirmek amacıyla hazırlanan, CYBH'ın neler olduğunu, bulaşma yollarını, belirti ve korunma yollarını içeren 25 soru yer almaktadır. Bu 25 soruya verilen yanıtlar kullanılarak CYBH bilgi skoru oluşturulmuştur. CYBH'a yönelik bilgi skorunu oluşturmak amacıyla sorulara verilen "doğru" yanıtlar için = 1, "yanlış" veya "fikrim yok" yanıtları için = 0 şeklinde yeniden bir kodlama yapılmıştır. Son bölümde ise katılımcıların CYBH'la ile ilgili bilgi edindikleri kaynakları, CYBH ile ilgili bilgi edinme isteklerini ve bu konuda eğitici toplantılar katılım isteklerini sorulayan sorular yer almaktadır.

Veriler SPSS 10.0 istatistik programında değerlendirilmiştir. Verilerin istatistiksel analizlerinde Mann-whitney U testi ve Kruskal-wallis varyans analizi testleri kullanılmıştır.

Bulgular

Katılımcıların, %88.3'ü erkek, %11.7'si kız, % 35.6'sı 16-19 yaş ve % 64.4'ü 20-23 yaş arasında idi.

Tablo 1: Öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgilerinin değerlendirilmesi

Aşağıdaki hastalıklardan hangileri cinsel yolla bulaşır?

	Doğru (%)	Yanlış (%)	Fikrim yok (%)
HIV/AIDS	94.7	1.2	4.0
Bel soğukluğu (Gonore)	44.5	31.2	23.1
Frengi (Sifiliz)	32.0	15.8	50.6
Hepatit B,C (Sarılık)	49.4	28.3	21.5
Mantar (Kandidiazis)	11.7	59.5	27.5
Kanser	6.9	65.6	26.7
Trikomanas (Vajinit)	22.7	12.6	61.1
Anüs ve Cinsel Organ Uçukları (Herpes Tip II)	42.1	12.6	44.5
Cinsel Organ Siğilleri (HPV)	39.7	10.9	48.2

Tablo 1'de görüldüğü gibi öğrencilere %94.7'si HIV/AIDS, %49.4'ü Hepatit B ve C, %44.5'i bel soğukluğu, %32'si frengi infeksiyonlarının CYBH'lar olduğunu doğru olarak ifade etmişlerdir. Katılımcıların yarıdan fazlası, erkek ve kadınlarında CYBH'ın belirtileriyle ilgili sorulara fikrim yok şeklinde yanıt verirken, CYBH'ın belirtilerini doğru olarak bileyenlerin sayısının az olduğu bulunmuştur (Tablo 2,3). CYBH'dan korunma için katılımcıların %89.9'u kondom kullanılmamasını, %72.1'i tek eşliliği belirtmiştir (Tablo 4).

Katılımcıların anne ve babalarının eğitim durumları, yaşları ve sınıfları ile CYBH bilgi skorları arasında pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır ($p<0.05$). Diğer sosyo-demografik değişkenlerle CYBH bilgi düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$). Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre CYBH bilgi skorları tablo 5'te gösterilmektedir.

Katılımcılar, CYBH ile ilgili bilgileri %30.4 görsel ve yazılı medyadan, %19.8 arkadaş çevresinden, %11.3 okuldan, %10.9 sağlık personelinden,

Tablo 2: Öğrencilerin erkeklerde görülen CYBH'ın belirtileriyle ilgili verdikleri yanıtların dağılımı

	Erkek (%)	Kadın (%)	Toplam (%)
Kasıklarda ağrı			
Doğru	35.8	6.9	32.4
Yanlış	9.8	10.3	9.8
Fikrim yok	54.4	82.8	57.8
İdrar yaparken yanma			
Doğru	38.0	6.9	34.3
Yanlış	13.0	17.2	13.5
Fikrim yok	49.1	75.9	52.2
Cinsel ilişkide tatmin olmama			
Doğru	16.7	3.4	15.1
Yanlış	26.4	13.8	24.9
Fikrim yok	56.9	82.8	60.0
Peniste akıntı			
Doğru	41.9	17.2	39.0
Yanlış	7.8	6.9	7.7
Fikrim yok	50.2	75.9	53.3

Tablo 3: Öğrencilerin kadınlarında görülen CYBH'ın belirtileriyle ilgili verdikleri yanıtların dağılımı

	Erkek (%)	Kadın (%)	Toplam (%)
Kasıklarda ağrı			
Doğru	22.1	17.2	21.5
Yanlış	3.8	17.2	5.5
Fikrim yok	74.0	65.5	73.0
İdrar yaparken yanma			
Doğru	23.6	20.7	23.2
Yanlış	7.7	20.7	9.3
Fikrim yok	68.8	58.6	67.5
Cinsel ilişkide tatmin olmama			
Doğru	12.1	3.4	11.0
Yanlış	15.0	24.1	16.1
Fikrim yok	72.9	72.4	72.9
Vajinal akıntı			
Doğru	29.5	27.6	29.2
Yanlış	4.8	20.7	6.8
Fikrim yok	65.7	51.7	64.0

%8.9 aileden ve %8.1 panel ve kongrelerden edindiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %86.2'si CYBH ile ilgili bilgi edinme gereksinimlerinin olduğunu, bu konuda yapılacak toplantılarla katılmak istediklerini belirtmiştir.

Tartışma

En yaygın bulaşma şekli korunmasız cinsel ilişki olan CYBH üreme sağlığını önemli şekilde etkilemektedir. Bu hastalıklar, zamanında tanı konulup tedavi

edilmezlerse uzun yıllar sonra ciddi, çözülmesi pahalı ve güç olan sorunlara neden olmaktadır (1). CYBH'in toplumda yayılmasını önlemek ve bu hastalıklardan korunmak için gerekli hizmetlerin, kolay ulaşılabilir, iyi kalitede verilmesi çok önemlidir. Bugün dünyada birçok ülke ve uluslararası kuruluş tarafından CYBH'in önlenmesi ve kontrolü için büyük yatırımlar yapılmasına rağmen, ülkemizde bu konuya yeterli önem verilmemiği gözlenmektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin CYBH'dan korunma yollarına ilişkin bilgileri

CYBH'dan korunma için	Doğru (%)	Yanlış (%)	Fikrim Yok (%)
Cinsel ilişkiye girerken prezervatif (kondom) kullanılmalı	89.9	1.2	8.5
Dengeli ve yeterli beslenmeli	35.2	45.3	18.2
Başkaları ile ortak eşya (jilet, enjektör vb.) kullanmamalı	77.3	10.9	11.3
Diş çektirme, dövme, manikür yaptırma sırasında kullanılan aletlerin mikroplardan temizlenmiş olmasına dikkat etmeli	66.4	18.6	14.2
Fiziksel egzersiz yapmalı	23.5	46.2	29.1
Cinsel ilişkiden önce hastalıktan koruyucu olarak ilaç alınmalı	52.2	21.9	25.1
Cinsel ilişkiden sonra hemen banyo yapılmalı	47.8	29.1	22.3
Tek eşli olunmalı	72.1	14.2	13.4

Tablo 5: Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre CYBH'la ilgili bilgi skorları

Değişkenler	CYBH Bilgi Skoru ve Standart Sapma	İstatistiksel Değer
Yaş		
16-19	10.5 ± 4.1	M-W U= 3769.0
20-23	13.0 ± 4.6	p = 0.00
Cinsiyet		
Erkek	12.2 ± 4.6	M-W U= 2196.5
Kadın	11.0 ± 4.0	p = 0.17
Sınıf		
Birinci	10.6 ± 4.0	M-W U= 3747.5
İkinci	13.5 ± 4.6	p = 0.00
Doğum bölgesi		
Batı	13.4 ± 5.3	$\chi^2_{K-W} = 4.112$, SD= 4
Kuzey	11.4 ± 4.7	
Orta	12.3 ± 4.7	p = 0.39
Güney	11.5 ± 4.1	
Doğu	11.6 ± 3.8	
Doğum yerleşim birimi		
İl	12.5 ± 4.8	$\chi^2_{K-W} = 3.311$, SD= 3
İlçe	11.9 ± 4.4	
Belde	10.6 ± 3.2	p = 0.34
Köy	11.9 ± 4.6	
En uzun ikamet edilen bölge		
Batı	12.5 ± 5.3	$\chi^2_{K-W} = 2.311$, SD= 4
Kuzey	11.8 ± 5.3	
Orta	12.5 ± 4.6	p = 0.67
Güney	11.5 ± 3.6	
Doğu	11.7 ± 4.0	
En uzun ikamet edilen birim		
İl	12.2 ± 4.8	$\chi^2_{K-W} = 0.158$, SD= 3
İlçe	12.0 ± 4.1	
Belde	12.1 ± 3.3	p = 0.98
Köy	12.0 ± 4.8	
Annenizin eğitim durumu		
Okuryazar değil	10.8 ± 4.2	$\chi^2_{K-W} = 11.230$, SD= 4
İlkokul mezunu	12.1 ± 4.4	
Ortaokul mezunu	12.3 ± 4.5	p = 0.02
Lise mezunu	15.4 ± 6.1	
Y. okul-üniversite mezunu	17.5 ± 0.7	
Babanızın eğitim durumu		
Okuryazar değil	10.0 ± 4.5	$\chi^2_{K-W} = 9.505$, SD= 4
İlkokul mezunu	11.4 ± 4.4	
Ortaokul mezunu	11.7 ± 5.5	p = 0.05
Lise mezunu	13.0 ± 3.7	
Üniversite mezunu	13.4 ± 4.4	
Doktora başvurma*		
Evet	12.6 ± 4.4	M-W U= 5394.5
Hayır	11.3 ± 4.6	p = 0.03
Toplam	12.1 ± 4.5	

M-W U: Mann-whitney U testi, KW: Kruskal-wallis varyans analizi

*Cinsel yolla bulasañ hastalıklarla ilgili şüpheniz olursa doktora başvurabilir misiniz?

Örgün eğitim kurumlarının programlarında cinsel sağlık eğitimine yer verilmesi, öğrencilerin CYBH konusundaki bilgi açıklarının giderilmesine büyük katkı sağlayacaktır

Bu çalışmada, CYBH'lardan Hepatit B ve C (%49.4), bel soğukluğu (%44.5), cinsel organ uçukları (%42.1) ve cinsel organ sıgilleri'nin (%39.7) öğrencilerin ancak yarısı tarafından doğru olarak ifade edilmesi, sifiliz (%32), kandidazis (%11.7) ve trikomanas (%22.7) infeksiyonlarının daha düşük oranlarda bilinmesi bu konudaki bilgi eksikliğinin boyutunu göstermektedir (Tablo 1). Ülkemizde yapılan birçok çalışmada da benzer sonuçlar gözlenmektedir. Demirtaş ve ark.'nın bir üniversitenin Eczacılık Fakültesi birinci sınıf öğrencilerinde yaptıkları çalışmada CYBH arasında Hepatit B ve C yanıtı hiç verilmemiştir (8). Çalışmamızda da öğrencilerin yarısı tarafından Hepatit B ve C'nin CYBH olduğu ifade edilmemiştir. Vulvada sıgillere neden olabilen Human Papilloma Virüs genital organ kanserlerinin nedenleri arasında yer almaktadır. Ancak öğrencilerimizin büyük çoğunluğu bu konuda bilgilerinin olmadığını belirtmişlerdir. Human Papilloma Virüs ile ilgili benzer sonuçlarla ülkemizde birçok çalışmada karşılaşılmaktadır (8,9).

Gonore ve sifiliz tedavi edilmediği durumlarda ciddi komplikasyonlara neden olabilen, bilinmesi gereken cinsel yolla bulaşan önemli hastalıklardır. Ülkemizde yapılan benzer çalışmalarında (10) olduğu gibi çalışmamızda da öğrencilerin yarıdan fazlası gonore ve sifilizin CYBH olduğunu belirtmemiştir. Aras ve ark.'nın (11) üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada, CYBH'lar arasında HIV/AIDS %89.5, gonore %36.2, genital herpes %7.3 oranında bilinirken, Aydın'da yapılan başka bir çalışmada (12), HIV/AIDS %94.5, gonore %49.3 oranında bilinmiştir. Vicdan ve ark.'nın (13) çalışmalarında ise bu oranlar HIV/AIDS için %98, gonore için %8 olarak bildirilmiştir. Bu sonuçlar üniversite öğrencilerinin, gençlerin CYBH ile ilgili bilgilerinin yetersiz olduğunu göstermektedir. Çalışmamızda, erkek ve kadınlarında görülen CYBH'la ilgili belirtilerin öğrenciler tarafından ancak %11-39 oranında bilinmesi de bu bilgi eksikliğinin boyutunu ayrıca vurgulamaktadır (Tablo 2, 3). Örgün eğitim kurumlarının programlarında cinsel sağlık eğitimine

yer verilmesi, öğrencilerin CYBH konusundaki bilgi açıklarının giderilmesine büyük katkı sağlayacaktır.

HIV/AIDS hastalığının daha çok bilinmesinin nedeni bu hastalığın topluma, medyada en çok sözü edilen ve eğitimlerde en çok üzerinde durulan hastalık olması ile açıklanabilir. Çalışmamızda da öğrencilerin %94.7'si HIV/AIDS'in CYBH olduğunu belirtmiştir. Benzer ve farklı gruplar üzerinde yapılan pek çok çalışmada HIV/AIDS'in cinsel yolla geçtiğini bilenlerin oranı yüksek bulunmaktadır (8,14,15). Ancak çalışmamızda öğrencilerin sadece %77.3'ünün başkanları ile ortak jilet, enjektör vb. kullanması gerektiğini, %66.4'ünün dış çektirme, dövme, manikür yapılma sırasında kullanılan aletlerin mikroplardan temizlenmesi gerektiğini doğru bilmesi, hastalıktan korunma yollarının iyi bilinmediğini göstermektedir (Tablo 4).

Çalışmaların büyük bölümünde CYBH ile ilgili bilgi alınan kaynaklar arasında görsel ve yazılı medya ilk sırada yer alırken, sağlık personelinden bilgi alanların son sıralarda yer alması dikkat çekmektedir. Güler ve ark.'nın çalışmalarında, öğrencilerin bilgi aldıkları kaynaklar arasında ilk sırada radyo ve televizyonun, son sırada ise sağlık personelinin olduğu bildirilmektedir (15). Ceylan ve ark. çalışmasında ise genç erişkinlerin HIV/AIDS hastalığı ile ilgili bilgileri %62.3 televizyondan, %36.6 yazılı dökümanlardan edindiklerini bildirmektedir (10). Demirtaş ve ark.'nın çalışmalarında, Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin CYBH'la ilgili bilgileri %79.1 yazılı dökümanlardan, %67.2 televizyondan, % 7.5 sağlık personelinden aldığı bilgileri bildirilmektedir (8). Yurdakul ve ark.'nın çalışmada da, üniversite son sınıf öğrencilerinin CYBH'larla ilgili bilgileri %67 basın-yayın organlarından ve %28.8 arkadaşlarından, %13 sağlık personelinden, %11.6 okuldan edindikleri bildirilmektedir (16). Çalışmamızda ise bu kaynaklar %30.4 görsel ve yazılı medya, %19.8 arkadaş çevresi, %11.3 okul, %10.9 sağlık personeli, %8.9 aile ve %8.1 panel ve kongreler olarak belirtilmiştir. Öğrencilerin sağlık personelinin

den bilgi almamaları bu konudaki eksikliği göstermektedir.

Öğrencilerin %86.2'si CYBH'la ilgili bilgi edinmeye gereksinim duyduklarını, yine %86.2'si bu konuda eğitici toplantılar yapılırsa katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu tutumları konuya ilgilerinin olduğunu gösteren olumlu bir gelişme olmakla birlikte, bu konuda yeterli eğitim çalışmalarının olmaması bu konuya yeterince önem verilmemişini göstermektedir. Ayrıca mesleki yaşamlarında işleri dolayısıyla çeşitli olaylarla karşılaşabilecek olan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin bu konularda yeterli bilgilere sahip olmaları, hem kendileri hemde çevreleri için çok önemli olacaktır.

Türkiye'de gençlik danışma ve sağlık hizmeti veren merkezler mevcuttur fakat bu tür organize çalışmaların yaygın olmadığı bilinmektedir. Bu merkezlerde cinsel gelişim ve cinsel sağlık danışmanlığı kapsamında, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve korunma yolları ele alınmaktadır (8,18). Bu merkezlerin yaygınlaştırılması ve işlerlik kazanması CYBH'larla mücadelede ve bilgi eksikliklerini gidermede etkin rol oynayacaktır.

Demirtaş ve ark. çalışmalarında, anneleri ortaokul üstü öğrenim durumuna sahip olan üniversite öğrencilerinin CYBH'la ilgili bilgi düzeylerinin daha iyi olduğunu ($p<0.05$), babalarının eğitim durumu ve yaşı değişkenleriyle bilgi düzeylerinin fazla değişmediğini bildirmiştir (8). Bu çalışmada, katılımcıların anne ve babalarının eğitim durumları, yaşı ve sınıflar ile CYBH bilgi skorları arasında pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır ($p<0.05$). Annelerinin öğrenim düzeyi okuryazar olmayan, lise mezunu ve üniversite mezunu olan öğrencilerde CYBH bilgi skoru sırayla 10.8, 15.3 ve 17.5 olarak bulunurken, babalarının öğrenim düzeyi ile ilgili bu skorlar 10.0, 13.0 ve 13.4 olarak saptandı (Tablo 6). Bu sonuçlar ailede verilen eğitimin ne ölçüde önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Sonuç

CYBH tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de artmaktadır. CYBH'dan korunmak için dünyada kabul edilen en önemli etkinlik eğitimdir. Bizim çalışmamızın sonuçları da, gençlerin CYBH'a ilişkin bilgi gereksinimini ortaya koymaktadır.

Öneriler

CYBH konusunda ileride karşılaşabilecek sağlık sorunları açısından öğrencilerlere yönelik düzenli ve sürekli üreme sağlığı eğitim ve danışmanlık programları planlanmalı ve uygulanmalıdır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu CYBH konusunda bilgi kaynağı olarak ilk sırada görsel ve yazılı medyayı bildirmiştir. Medyanın toplum üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, kitle iletişim araçlarının cinsel sağıyla ilgili bilgilerin doğru bir şekilde öğrenilmesinde ve toplumun bilinçlenmesinde önemli bir rol üstleneceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

1. Zarakolu P. HIV/AIDS dışında cinsel yolla bulaşan diğer hastalıklar. Hacettepe Üniversitesi AIDS Tedavi ve Araştırma Merkezi (HATAM). <http://www.hatam.hacettepe.edu.tr> (Erişim tarihi: 26.10.2006)
2. Özdemir L, Ayvaz A, Poyraz Ö. Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri. C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi 2003;25(1):10-14.
3. Communicating family planning in reproductive health, WHO Publication, Geneva, 2002.
4. Ferolli KL, Burstein GR. Adolescent sexually transmitted diseases: New recommendations for diagnosis, treatment and prevention. The American Journal of Maternal Child Nursing, 2002;28(2):113-120.
5. HIV/AIDS Sürveyans Verileri, Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı, Ankara, 2005.
6. Tümer A. AIDS nedir ? Dünyada ve Türkiye'de HIV/AIDS. Hacettepe Üniversitesi AIDS Tedavi ve Araştırma Merkezi (HATAM). <http://www.hatam.hacettepe.edu.tr> (Erişim tarihi: 26.11.2006).

7. Taşçı A. Cinsel Eğitim. Umut Matbaacılık, İstanbul, 2001.
8. Başak Demirtaş. Bir üniversitenin eczacılık fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgileri. Türk HIV/AIDS Tıp Dergisi. Ocak-Şubat-Mart 2005, www.hatam.hacettepe.edu.tr.
9. Deniz Ü, Kurt M, Önder ÖR, Acuner AM. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar konusundaki üniversite öğrencilerinin görüşleri. www.hatam.hacettepe.edu.tr
10. Ceylan S, Açıkel C, Kılıç S, Kir T, Hadse M. Genç erişkin erkeklerin AIDS konusunda eğitimleri. Sağlık ve Toplum 2002;12(2):36-42.
11. Aras Ş, Orçin E. Dokuz Eylül Üniversitesi öğrencilerinin cinsel bilgi, tutum ve davranış özelliklerini. Sağlık ve Toplum 2004;14(1):78-87.
12. Özeruz B. Lise ve yüksek öğrenime devam eden öğrencilerin cinselliğe ilişkin bilgi düzeylerinin araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 1999.
13. Vicdan K. Üreme sağlığı ve gençlerin cinsel eğitim sorunları. Gençlik Cinsel Eğitim ve Üreme Sağlığı Kitabı. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, İstanbul 1995;13-18.
14. Filiz TM, Topallı R, Topsever P, Görpelioglu S. Karamürsel Denizcilik Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında bilgileri, tutumları ve cinsel davranışları. J Med Sci 2004;24:345-349.
15. Güler N, Bekar M, Ulusoy H. Lise öğrencilerinin HIV/AIDS konusundaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. HIV/AIDS Dergisi 2004;7(3):87-91.
16. Yurdakul M, Çelik T, Güneyli H, Tokgöz E. Mersin Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgilerinin değerlendirilmesi. Sağlık ve Toplum Dergisi 2005;15(1):1-15.
17. Seyrek V. Gençlik Danışma ve Sağlık Hizmeti Merkezinde Hizmet Sunumu. 4. Uluslararası Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongre Kitabı, Ankara 20-23 Nisan 2005:92-93.